

شوكت رضايى رحيمى
(شاه سلطان)

آغ بولوت

(دشايى نورجه سينده يازين)

اؤز سۆز:

دکتر ح. م. صديق

سرشناسه: رضایی، شوکت، ۱۳۳۴ -

عنوان و نام پدیدآور: آغ بولوت (قشقایی تورکجه سینده یازین) / شوکت رضایی رحیمی (شاه سلطان).

مشخصات نشر: تهران: تکرخت، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۱۶۴ ص؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۶۶۴۶-۸۸-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیبا

موضوع: شعر ترکی قشقایی — قرن ۱۴

رده بندی کتبی: ۱۳۹۴P۱۳۱۲ ۱۳۸۸آ/۵

رده بندی دهی: ۸۹۴/۳۶۱

شماره کتابشناسی: ۴۰۷۵۰۷۱

انتشارات
تکرخت

آغ بولوت

شوکت رضایی رحیمی (شاه سلطان)

اؤن سؤز: دکتر ح. م. صدیق

حروف نگار: زهرا کریملو

محل نشر: تهران / تاریخ نشر: ۱۳۹۶ / نوبت چاپ: اول / شمارگان: ۵۰۰

قیمت: ۱۰۰۰۰ تومان / شابک: ۹۷۸ - ۶۰۰ - ۶۶۴۶ - ۸۸ - ۶

نشانی: تهران، خیابان جمهوری، ابتدای نوفلاح، پلاک ۱، واحد ۴.

تلفن: ۶۶۱۷۵۵۲۰

فهرست

۱۴	چند کلمه
۱۹	گیرید
۲۱	حسرت محمد (ص)
۲۲	گولونگ، عطری
۲۴	مُعَلِّم
۲۵	شفق
۲۶	صفه پارکی
۲۷	روشن چیراغیم
۲۸	تانیس
۳۰	جنگ
۳۰	نازنین یار
۳۱	قوشلار باغینا
۳۴	گوزل بری باخ بری
۳۵	اؤلدورمه منی
۳۷	گوزؤ مست دلبریم
۳۸	پیرپیرک
۳۹	تور گئدمه

۶..... شوکت رضایی

۴۰..... پیمان

۴۱..... قارقولوق قیشلاغیندا

۴۲..... قره قاج

۴۳..... قیز بوتاسی

۴۵..... یاز گریه

۴۵..... سویرر تووسان

۴۶..... بولبولام

۴۷..... دلی گونگول

۴۸..... تور کله

۴۸..... خزان یثلی

۴۹..... کردی خان ایمانی اوغلو احد عمینده

۵۰..... مرحوم جمال ایمانی مرگینده

۵۱..... ده وه هلئی یی

۵۲..... امام زمان عاشقلارینا تقدیم اولسون

۵۲..... گوزل عشق

۵۳..... قاش

۵۴..... قار چیچگی

۵۵..... معشوق جمالی

۵۶..... اشتیاق

۵۶..... مئی ایچنلر

۷	آغ بولوت
۵۷	گۆن
۵۷	عشق چیراغی
۵۷	قالاقی
۵۸	آیایدین
۵۹	یاغیش
۶۱	گئری باغ
۶۲	آغ بولوت
۶۴	مرحبا عشق کشمینه
۶۵	یاز گلمیش
۶۶	هجران
۶۸	قان اویره گیم
۶۹	آیریلیق
۷۰	جال سه تاریم
۷۰	گول آچیلدی
۷۳	ساقی مئی گتیر
۷۴	یاز گلدی
۷۵	بیر قه وده سونبول
۷۶	هره که داشی
۷۷	سئل گلیردی
۷۸	رقیب سپن سمدن

۸۰	شوکت رضایی
۸۰	کورقوش
۸۲	عاشق اوره گئی
۸۳	گول گۆزل!
۸۳	دامچا
۸۴	اۆگه ارداشیم حسین قلی رضایی اۆلۆمۆنده
۸۵	گوشام
۸۷	منیم شعریم
۸۸	بولوت
۸۸	من عاشقام
۹۰	گل گۆزلیم گل!
۹۱	دئدیم گۆزل
۹۱	سحر نفسی
۹۳	طاووس
۹۴	گل آی پریم
۹۴	همدم یوخ
۹۶	بو روحی ناتوان گئدر
۹۶	دیش
۹۷	عومروم
۹۷	دوبئی دوبئی
۹۹	آساناک لار

۹	آغ بولوت
۱۰۳	شمع
۱۰۳	وطنه قۇربان
۱۰۵	اوياغيديم
۱۱۰	ياز كۆچۆ
۱۱۱	بى غشر
۱۱۲	قرى مدامى
۱۱۳	بىر آماجام
۱۱۴	مهربانلىك
۱۱۵	كاروان
۱۱۶	موشتولوق
۱۱۷	يورولدوم
۱۱۷	ايرانلى يام
۱۱۸	ايران
۱۲۰	سنى چوخ اىستىرم
۱۲۱	گول لو ياز
۱۲۳	گۆز
۱۲۳	قورخمام
۱۲۴	دامچا
۱۲۴	شام تا سحر
۱۲۴	من عاشقام

۱۰..... شوكت رضايى

۱۲۵..... گول ايسى

۱۲۶..... آى گوروندو

۱۲۷..... غفلت

۱۲۷..... نفسيم

۱۲۸..... ياد داں چيىمىنگ

۱۲۹..... تاماشا

۱۲۹..... بو اه و حيف، دير

۱۳۰..... بىرى قارا بىرى آخىر

۱۳۰..... يا زينب

۱۳۲..... داىى حاج سرمست اولومو

۱۳۳..... صولت

۱۳۴..... اليىنگى وئر اليمه

۱۳۴..... من قوورولام

۱۳۵..... گرمسير يازى

۱۳۶..... گوينونگ شاد

۱۳۶..... آنا جان

۱۳۷..... برى باخ

۱۳۸..... يانديىم

۱۳۸..... جاويد

۱۳۹..... پيمان

۱۱	آغ بولوت
۱۴۱	مُبارک دیر
۱۴۲	یاندیم
۱۴۲	فرصت طلب
۱۴۳	هجران
۱۴۴	او کی سه ودیم
۱۴۵	فلک یلیم
۱۴۶	های، ساقی
۱۴۷	سه ودیگی
۱۴۸	سه نی های لئیر
۱۴۹	جانان
۱۵۰	گول
۱۵۰	وجودونگ گول
۱۵۱	یارباق
۱۵۱	نازنین
۱۵۱	شادلیق
۱۵۱	اولدوز
۱۵۱	تقدیم
۱۵۲	زمزمه
۱۵۲	گندمه
۱۵۳	اوشاقلار

۱۲..... شوکت رضایی

ناماز..... ۱۵۳

نازنینیم..... ۱۵۴

دامچا..... ۱۵۴

افسوس..... ۱۵۴

پیغام..... ۱۵۵

گویچک..... ۱۵۵

شهید..... ۱۵۵

یاروم..... ۱۵۵

عزم..... ۱۵۶

قار یاغیر..... ۱۵۶

عاشق..... ۱۵۶

وحشی ناماز..... ۱۵۶

فراق..... ۱۵۶

آنا..... ۱۵۷

زمان..... ۱۵۷

اوشاقلار..... ۱۵۷

عزیزیم..... ۱۵۸

بیچاق..... ۱۵۸

توبه..... ۱۵۸

آدام..... ۱۵۸

۱۳	آغ بولوت
۱۵۹	محبت
۱۵۹	گوژ
۱۶۰	علی جان حضرت علی اصغر ماتمی
۱۶۱	امام حسین (ع) ماتمی
۱۶۳	ابوالفضل العباس (ع)
۱۶۴	حضرت سکینه (ع)
۱۶۵	حضرت زینب (س)
۱۶۷	حضرت علی اکبر (ع)
۱۶۸	عبّاس (ع)
۱۶۹	حضرت زهرا (ع)
۱۷۱	حسین (ع) نینگ گوژل باشینا
۱۷۲	شاه شهدا

چند کلمه

گرایش ترکی قشقایی را به سه دوره ی دیرین، میانی و نو تقسیم می کنند. دوران قشقایی میانی با ظهور میرزا محمد ابراهیم مآذون (۱۲۴۶ - ۱۳۱۳ ق.) آغاز می شود که به سبوی مکتوب جا افتاده ی این گویش با حفظ همه ی ویژگی های واژگانی و دستوری شعر سرود. این شیوه ی مکتوب که از سویی وجوه افتراقی با ترکی دوران متأخر، دیرین و میانی دارد و از سوی دیگر جهات مشخصه ای در مقابل ترکی آن زمان را از خود نشان می دهد، تا به امروز دوام یافته است و اینک سرایندگان و نویسندگان این مردم به همین شیوه می سرایند و می نویسند.

مآذون را پدر شعر قشقایی نیز نام داده اند، نقش او را در تاریخ شعر قشقایی، مانند نقش رودکی در فارسی، مختومقلی در ترکمنی، فزولی در ترکی آذری، شکسپیر در انگلیسی و پوشکین در روسی ارزیابی می کنند.

از شاعران دوران نوین قشقایی می توان منصور شامحمدی، ارسلان میرزایی، عوض اله صفری، کاوه ایروانی، فرود جهانگیری، مرادی علمدارلو، مسیح رحیمی، دانشور قشقایی و غیره را نام برد که اشعار آنان انتشار یافته است. آنچه زیر دست خواننده است مجموعه ی شعر سرکار خانم شوکت رضایی

رحیمی است که در شعر شاه سلطان تخلص می کنند. و او را می توان یکی از سرایندگان دوران قشقایی نو به حساب آورد. پیش از این از ایشان کتاب آبی قولو چاپ شده است. موضوع آن داستانی است بر اساس مضامین اسطوره های قشقایی که برای کودکان و نوجوانان و به نثری روان و شیوا به نگارش درآمده است.

مجموعه ای حاضر دارای ۱۶۷ قطعه شعر در اوزان گوناگون شعر قشقایی است که با صاف ائمه ای اطهار (ع) عطرناک شده است. مضامین اصلی سروده های شاه سلطان در آمیزه ای از نشر معارف دینی، فضایل اخلاقی، عشق به سرزمین و مردم، عواطف مادری و دلدادگی و محبت است که در هاله ای از تغزل و غنا و به زیبایی بسیار ساده و خودمانی به میان می آید.

کتاب حاضر با نعت حضرت پیامبر اسلام و چنین آغاز می شود:

اولدوز اوینار، اولگر اوینار، آی اوینار،
 بوی گنجه دنیا یا گلدی محمد (ص).
 آسماندان یاغیش تکی نور یاغار،
 بوی گنجه دنیا یا گلدی محمد (ص).
 سپس شعر انتظار آن را دنبال می کند:

دندیلر جمعه ده گله سی دلبر،
 عالم وجودوندان اولا منور ...

و پس از آن اشعار مختلف ایشان با موضوع‌های متنوع بومی و سرشار از احساسات و عواطف لطیف و بی‌ریا پشت سر هم آورده شده است. بخش دوم کتاب عنوان «نوحه‌لر» نامیده شده که حاوی مرثی‌های شهداست. اشعار این دفتر، نغمه‌های کهنه شده از اعماق دل مادر و بانویی صافی ضمیر است که نتواننده نباید در آن‌ها به دنبال یافتن قواعد و اصول و مبانی شاعری، صنایع ادبی و انطباق کلام با زحافات بحور عروضی و یا قوافی اشعار هجایی باشد. مصرع‌ها از دل کهنه شده و همانند دانه‌های مروارید به هم وصل شده است:

گل گندمه شیدا دلبریم
گل گندمه ماه منظریم
گل گندمه آب کوثریم
گل گندمه درّ و گوهریم
گثری باخ قشنگ دلبریم
گثری باخ، گثری باخ، گثری!

و یا مرثیه‌های سوزناکی که در رثای شهداء کربلا سروده است.

سن بویاندینگ قیزیل قانا

من آلیشیدیم یانا- یانا

امان امان بو یامانا

قوللارینگ دوشموش هایانا

منیم پشت و پناهییم سن،

علمدار سپاهییم سن!

در نگارش اشعار، تمام ویژگی‌های گویش ترکی قشقایی حفظ شده است. نون غنه به صورت «نگ» که مهم‌ترین ویژگی این گویش به شمار می‌رود، نگهداشته شده است. در املاهای برخی کلمات که تلفظ آن‌ها با ترکی آذری متفاوت است به شیوه‌ی ترکی قشقایی اصالت داده شده است. مانند کلمات زیر:

ترکی آذری	ترکی قشقایی
یخیلماق	ایخیلماک
بیلین	بیلینگ
نه اوچون	نیچی
کهلیک	کلیک
دنیز	دنگیز
تولکو	تیلکی
کۆنلوم	گۆنوم
یشی	یشگی
اومود	ایمید
دالینجا	دالینگجاز
ایله	اینن

ویرنیکوماق	وه یخیرماق
دامجی	دامچا
هامیسی	واریسی

انتشا این مجموعه، بی گمان آغاز و فتح بابی برای تشویق دیگر بانوان
 فشقای برای تدوین اشعار و سروده‌های بومی‌شان خواهد بود که از دست
 تطاول و زورگاری امان نگه دارند و بر گنجینه‌ی ارزش‌های معنوی ایل
 سرافراز خود بیفزایند و دست اولاد و آیندگان خویش بسپارند.

دکتر حسین محمدزاده صدیق

تهران - ۱۳۹۵